

Fagforbundet

- Avsender: Fagforbundet
- Høringsinstans: Fagforeninger og arbeidsgiverorganisasjoner
- Ønsker å ta stilling til høringen: **JA**

Avgitte svar

Lovens formål og medlemskapsspørsmål

1. Dagens tre lover erstattes av én felles lov om tros- og livssynssamfunn

jf. kap. [6](#), [8](#), [18](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☐ Enig ☒ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	Fagforbundet har tidligere ment at det ut fra en helhetsvurdering vil være best med en særlov for Den norske kirke. Prinsipielt er det lite som skiller en egen kirkelov og en rammelov som et kapittel integrert i Livssynsloven. Staten regulerer fortsatt særskilt et trossamfunn og Dnk har fortsatt en særstilling i Grunnloven.

2. Lovens formål skal være å understøtte tros- og livssynssamfunnene

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☒ Enig ☐ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	Tros- og livssynsfriheten er en sentral menneskerettighet. Derfor bør det legges til rette for at alle innbyggere får reell mulighet til å praktisere sin religion eller livssyn. Denne friheten må igjen balanseres mot ivaretagelsen av andre sentrale demokratiske samfunnsverdier. En livssynsåpenhet som gir rom for et mangfold av uttrykk og overbevisninger, vil kunne bidra til at toleranse og gjensidighet på tvers av tradisjonelle skillelinjer i større grad får prege samfunnstemperaturen. En lov som tydeliggjør trossamfunnenes ansvar og rettigheter er viktig for å balansere ulike hensyn mot hverandre. Loven vil og kunne bidra til å trygge tros- og livssynssamfunnene og deres

3. Loven skal definere tros- og livssynssamfunn som "sammenslutninger for felles utøvelse av en religiøs tro eller et sekulært livssyn"

jf. [kap. 7](#) og [§ 1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Hva en skal kunne legge i begrepet «utøvelse» kan synes noe uklart. Fordrer det ritualer? Felles samlinger? Et tros- eller livssynssamfunn vil kanskje måtte forvalte rammene for en livstolkning medlemmene har felles, men hvilke uttrykk det kan/skal få gjennom «utøvelse» er såpass mangfoldig at rammene som foreslås i dette spørsmålet ikke synes uttømmende. Intensjonen i spørsmålet synes imidlertid god.

4. Den gjeldende lovregulerte ordningen om barns tilhørighet til tros- og livssynssamfunn oppheves

jf. [kap. 18](#) og [§§ 2](#) og [3](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

For foreldre vil det kunne være viktig at deres barn anses som tilhørende det tros- eller livssynssamfunnet de selv er medlem av. Tros- eller livssynssamfunnet vil og i større grad anses forpliktet på å ivareta barnas hensyn når barnet anses som tilhørende/medlem. For Dnk er dåpen eneste medlemskriterium og de fleste medlemmer blir døpt som spedbarn. Det kan argumenteres for at det er kunstig å skulle skille på religiøs tilhørighet/medlemskap og juridisk tilhørighet/medlemskap. Lignende problemstillinger vil en og kunne se i andre trossamfunn. Barn har også rett til å få tros- og livssynstilbud. Om det er mange barn som tilhører krever det også ressurser.

Registrering og tilskudd

5. Det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 500

medlemmer som har fylt 15 år

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Denne grensen synes for høy og vil gjøre det vanskelig for de minste og mest sårbare livssynsminoritetene å etablere seg som levedyktige samfunn. Ståsettutvalget foreslo i NOU 2013: 1 en grense på 100 medlemmer over 15 år. Et slikt nivå vil bedre ivareta muligheten for et reelt mangfold. Alternativt kan en se for seg en noe høyere grense, men hvor det da tas med medlemmer under 15 år.

6. Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i fellesskap

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Dersom grensen settes til 100 kan en slik løsning muligens være formålstjenlig. Det vil imidlertid kunne bli krevende for så små miljøer å koordinere en slik registrering. Det er fristende å se dette som et grep for å spare administrative ressurser for det offentlige på bekostning av tros- og livssynssamfunnenes medlemmer. Videre kan en slik ordning gjøre at økonomiske intensiver blir en motivasjon for å søke slike fellesskap fremfor reelle, felles livssynsrelaterte interesser.

7. Det gis hjemmel i loven for at antallskravet kan fravikes i helt særlige tilfeller

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

(dersom grensen settes ved 100)

8. Et samfunn må være registrert for å ha krav på tilskudd og for å kunne tildeles vigselfrett, jf. kap. 7 og 19

og §§ 3 og 4 og forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd.

jf. [kap. 7](#) og [19](#) og [§§ 3](#) og [4](#)

forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☒ Enig ☐ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	<i>Dersom tros- og livssynssamfunn skal kunne ha vigselfrett må myndighetene ha nødvendig kontroll på hvordan denne retten forvaltes. Det kan derfor på dette området stilles ytterligere krav til tros- og livssynssamfunn som tildeles vigselfrett utover det som kreves for å være berettiget tilskudd.</i>

9. Staten skal overta kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke

jf. [kap. 13](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☐ Enig ☒ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	<i>Dnk er i en særstilling når det gjelder sammenheng mellom medlemmets tilhørighet til stedet (soknet) og trossamfunnet. Men også for medlemmer i andre tros- og livssynssamfunn vil stedet de bor på ha betydning for deres praktisering av tros- eller livssyn. Tydeligst kommer dette til syne i Gravferdsloven med forskrift, hvor alle innbyggere er gitt rett til grav og gravlegging tilpasset deres tro eller livssyn. Dette innebærer at kommune og gravferdsforvaltning er avhengig av god oversikt over hvilke tros- og livssynssamfunn som er virksomme på stedet og hvilke samfunn innbyggerne er medlem av. En slik oversikt er nødvendig for langsiktig planlegging av gravferdstjenestene, bygging av livssynåpne seremonirom og tilrettelegging for dialogarbeid. Kommunens rolle i arbeidet mot radikaliserings fordrer også en bred kontaktflate med trossamfunnene. Dermed synes det kunstig å skulle bygge ned kommunale ressurser som i dag har ansvar for å holde oversikt over befolkningens tros- og livssynsmessige sammensetning. Det bør derfor snarere ses på om kommunen bør få flere oppgaver knyttet til behandling av søknader</i>

om støtte og innrapportering fra lokale trossamfunn mv. Ulempene ved dagens ordning, slik de beskrives i høringsdokumentet, bør heller løses gjennom tydeliggjøring av regelverk og tilpasninger i Brønnøysundsregistrets rutiner mv, fremfor avvikling av kommunen som tilskuddsansvarlig.

10. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes etter antallet medlemmer i samfunnet over 15 år

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

En vesentlig del av mange tros- og livssynssamfunns arbeid er rettet mot barn og yngre tenåringer. Sett fra tros- og livssynssamfunnenes ståsted vil disse være fullverdige medlemmer av fellesskapet.

11. Satsen for tilskudd per medlem i tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal reguleres årlig i samsvar med endringene i statens tilskudd til Den norske kirke

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Fagforbundet ønsker fortsatt delt, kommunal og statlig finansiering av Den norske kirke. Da må kommunenes bevilgninger til den lokale kirken tas med i beregningsgrunnlaget for de øvrige trossamfunnene. Dette for å sikre reell økonomisk likebehandling av tros- og livssynssamfunnene, så langt det lar seg gjøre.

12. Tilskudd til investeringer av Den norske kirkes kirkebygg fra før 1900 skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig

☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Det er for Fagforbundet et viktig premiss at forvaltningen av verdifulle kirkebygg er en oppgave Dnk gjør på vegne av felleskapet. Slike bygg er kulturbærere med stor betydning for hele samfunnet, ikke bare for Dnks medlemmer. Etter dagens ordning er det merutgifter til vedlikehold av vernede og fredede bygninger/inventar som trekkes fra det generelle beregningsgrunnlaget. Det er kulturvernmyndighetene som avgjør hvilke bygg og inventar dette gjelder. Etter lovforslaget vil det ikke lenger være slik at det er sammenheng mellom hvilke bygg fagmyndigheten tillegger særlig verdi og hvilke bygg eller hvilke type investeringer som kommer til fratrekk. Det er vanskelig å se det annerledes enn at Statens behov for forenklinger her går på bekostning av tungtveiende, kulturminnevernfaglige hensyn. Denne grensen vil i stor grad slå vilkårlig ut på tilskuddet, da den ikke skiller på spesialisert vedlikehold og renovering/vedlikehold nødvendig for å bevare kulturminneverdier, og generelle utgifter til utvikling, drift og vedlikehold. Et faglig svakt begrunnet årstall som kriterium vil og bidra til å skyggelegge at kulturminneverdi ikke bare er knyttet til alder, men også andre og vel så tungtveiende kriterier.

13. Tilskudd til oppgaver Den norske kirke utfører på vegne av det offentlige skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

14. Tilskudd til utgifter som følger av Den norske kirkes særlige stilling skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☒ Enig ☐ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	<i>Fagforbundets tilslutning til dette punktet hviler på en viktig presisering: Prinsippet om økonomisk likebehandling av tros- og livssynssamfunnene er viktig, men på grunn av Dnks særstilling blir dette komplisert å følge i praksis. Derfor er det avgjørende at gråsonene for hva som kan anses som å følge av Dnks særstilling blir færrest mulig. Muligheten til å unnta visse formål fra det generelle reguleringsgrunnlaget kan fort forvaltes på en måte som svekker tilliten til ordningen med tilskudd til tros- og livssynsamfunn generelt. Dersom det skal gis mulighet for fratrekk fra reguleringsgrunnlaget, utover formålene nevnt i spørsmål 12 og 13, må dette konkretiseres og begrunnes tydeligere enn det legges opp til i høringsnotatet og lovforslaget. En kortsiktig kostnadsbegrensning for staten gjennom prinsipielt svakt begrunnede fratrekk, vil kunne undergrave både tilliten til ordningen generelt og muligheten til å foreta tilpassede ekstrabevilgninger til Dnk over tid. Slik vil det på sikt og bli vanskelig å opprettholde en understøttende tros- og livssynspolitik i stort.</i>

15. Samfunn skal kunne nektes tilskudd dersom de mottar bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet

jf. [kap. 15](#) og [§ 6](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☒ Enig ☐ Uenig	☐ Viktig ☐ Ikke viktig ☒ Ingen oppfatning	<i>Igjen et spørsmål det er vanskelig å gi et entydig svar på. I høringsdokumentet legger departementet opp til at en rekke praktiske, juridiske og prinsipielle spørsmål knyttet til et slikt forbud må avklares gjennom utarbeidelse av forskrift. Slik det fremgår gjennom departementets vurderinger rundt dette spørsmålet, er det vanskelig å finne frem til ordninger som i praksis hindrer stater å støtte norske tros- og livssynssamfunn. Håndhevelsen av at slikt forbud vil kreve stor grad av kontroll fra myndighetenes side,</i>

og det er påregnelig at en slik kontroll i noe grad vil bli vilkårlig. For å begrense en slik vilkårlighet er det viktig at en fremtidig forskrift sikrer at all utenlandsk støtte til norske tros- og livssynssamfunn utløser nødvendig rapporteringsplikt.

16. Det skal overlates til fylkesmannen å treffe vedtak om registrering og tilskudd etter loven og å føre tilsyn med virksomheten

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☒ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Fagforbundet mener Fylkesmannen kan få ansvar for vedtak om registrering og gis tilsynsansvar, men kommunen bør ha ansvar for vedtak om tilskudd og motta tilskuddsrapporter mv. Dette er viktig for å ivareta bred kontakt mellom kommune og innbyggernes trossamfunn. Se for øvrig spørsmål 9.

17. Fylkesmannens myndighet etter loven skal kunne ivaretas av ett fylkesmannsembete

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☒ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Presisering: Men da kun vedtak om registrering og tilsyn.

Den norske kirke

18. Særskilte bestemmelser som kun retter seg mot Den norske kirke (kirkelig rammelov) skal gis i et eget kapittel i den nye trossamfunnsloven

jf. [kap. 8](#) og [§§ 8 – 16](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Fagforbundet ønsker i hovedsak en særlov for Dnk

19. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette nærmere bestemmelser om kirkens organisering, kirkelig

inndeling, kirkelige organer og valg til disse

jf. [kap. 8](#) og [§§ 10 og 11](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Et bærende prinsipp bak regjeringens lovforslag synes å være å gi Dnk størst mulig grad av frihet til å forme egen struktur og styreform. Problemet er at lovforslaget og høringsnotatet langt på vei overser realitetene som følger av at Dnk i dag består av to selvstendige, demokratiske strukturer som ivaretar hver sin del av arbeidsgiveransvaret i Dnk. Utformingen av forslagens § 10 fratar soknet nødvendig selvstendighet på de punkter hvor forutsetningene for selvstendig handlingsrom ligger: Økonomi, egen organisering og forvaltning av arbeidsgiveransvar. Når departementet i lovforslagets § 9 åpner med at soknet fortsatt skal være grunnenheten i Dnk, er det vanskelig å se hvilket fundament for selvstendighet denne grunnenheten skal hvile på. Fagforbundet er forundret over at departementet velger å så radikalt åpne Den norske kirkes rådsstruktur, uten å hverken konsekvensvurdere viktige utslag av endringene eller legge føringer for overgangen fra nåværende til ny ordning. Dette mener Fagforbundet er å anse som en kritisk svakhet ved høringsdokumentet. Som største arbeidstakerorganisasjon for ansatte i fellesrådene vil Fagforbundet på det sterkeste advare mot å oppheve særlovsreguleringen av et felles arbeidsgiverorgan for soknene, slik det i dag legges til rette for i kirkeloven § 14. Innføringen av fellesrådet med kirkeloven i 1996 ga rammer for en profesjonalisering av lokalkirkens håndtering av arbeidsgiveransvar, økonomi- og eiendomsforvaltning, samt et tettere og mer gjensidig avklart samarbeid mellom kommune og kirke. I årene etter 1996 har et betydelig partssammensatt arbeid blitt lagt ned for å utnytte potensialet denne ordningen gir. I dette spiller systemer for utøvelse av arbeidstakeres medbestemmelse en helt vesentlig rolle. Følgene av

lovforslaget synes å bli en fragmentering hvor ansatte vil kunne ende med å ha flere brøkstillinger i flere sokn og slik måtte forholde seg til flere, små, og trolig mindre profesjonelle arbeidsgivere. Det er vanskelig å se hvordan en slik endring ikke vil virke nedbrytende på medbestemmelse, samhandling, effektivitet, kvalitet og arbeidsmiljø. Dnk sliter allerede med rekruttering til flere stillingskategorier. Uten forsvarlige rammer for utøvelsen av arbeidsgiveransvaret vil kirkens mulighet til å rekruttere, utvikle og holde på gode fagfolk svekkes ytterligere. Å kunne organisere egen virksomhet er en del av arbeidsgivers styringsrett. Med lovforslaget blir det kun rettssubjektet Dnk som blir gitt denne friheten, på bekostning av soknet. Med dette frykter Fagforbundet at også de ansatte i soknenes mulighet til medbestemmelse i praksis blir demontert. Dette finner Fagforbundet uakseptabelt. Når både soknet og rettssubjektet Dnk deler arbeidsgiveransvaret i Den norske kirke, må loven sikre at organene i begge arbeidsgiverlinjer gis frihet til å organisere sin virksomhet i nødvendig grad. Gjeldende lovverk med tydelige beskrivelser av soknets status og oppgaver utgjør et formålstjenlig utgangspunkt for balanse arbeidsgiverlinjene imellom. Fagforbundet mener disse bestemmelsene, i tillegg til særlovsreguleringen av et felles arbeidsgiverorgan for soknene, må videreføres i loven. Den norske kirke er inne i en krevende omstillingsperiode av ukjent varighet. Etter Fagforbundets mening har Kirkemøtet i sviktende grad maktet å legge til rette for en effektiv utarbeidelse og forutsigbar implementering av ny kirkeordning. Dette er ikke minst en belastning for kirkens ansatte i begge linjer. Denne situasjonen begrenser også muligheten til langsiktig strategisk planlegging på flere nivåer i den kirkelige strukturen. Dette til tross har prosessen blitt ført på en måte som har gjort de ulike posisjonene blant ulike kirkelige instanser klare. I dette ligger en mulighet til å finne kompromisser på veien mot en

endelig, bredt forankret kirkeordning på Den norske kirkes premisser. Strukturelt legger lovforslaget sterke føringer for utformingen Dnks struktur kan få. Dette blir særlig tydelig dersom Kirkemøtet også skulle få fordelingsansvaret for en fullt ut statlig finansiert kirke. Etter Fagforbundets vurdering legger lovforslaget opp til en topptung kirke som vil bryte med viktige dimensjoner ved Dnks stilling som folkekirke. Folkekirkens særstilling er slik Fagforbundet ser det i svært stor grad knyttet til lokal betydning og lokalt engasjement. Skal dette engasjementet opprettholdes må soknet ha reell økonomisk og organisatorisk frihet og handlingsrom. Etter lovforslagets modell blir dette en frihet og et handlingsrom som vil bli tatt og gitt «ovenfra», fra et organ hvor soknet ikke er representert. Fagforbundet avviser ikke at Kirkemøtet skal kunne ta avgjørelser også på vegne av soknet. Dette forutsetter imidlertid en tydeligere juridisk forankring av soknets status som Den norske kirkes grunnenhet.

20. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om kirkebygg

jf. [kap. 8](#) og [§ 13](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkene har en helt avgjørende betydning som identitetsbærende bygg med en viktig plass i enkeltmenneskers og lokalmiljøers liv og historie. Denne betydningen har i større eller mindre grad verdi for alle lokalmiljøets innbyggere, ikke bare medlemmene i Dnk. Denne dimensjonen ved kirkebyggenes status er en viktig grunn til at Fagforbundet ønsker fortsatt kommunal finansiering av kirkebyggene og en lokal rådsstruktur hvor kommunen er representert i organet med ansvar for kirkebygg- og gravferdsforvaltning. Lokalbefolkningen har gjennom dagens lovverk et reelt ansvar som eiere og forvaltere av kirkebyggene. Lovforslagets § 13 opprettholder soknet som eiere av kirkene, men

tømmer etter Fagforbundets mening dette eierskapet for innhold. Kirkebygg får sin viktigste betydning i kraft av bruk. Dagens bruk av kirker får i stor grad betydning i kraft av tradisjoner og historisk bruk. Kunstige skiller mellom forvaltning av kirkebygg og ansvar for innholdet i bruken av kirken vil etter Fagforbundets mening begrense rommet for lokalt engasjement og på sikt svekke kirkenes posisjon som viktige kulturbygg av allmenn interesse. Dette igjen vil kunne føre til svekket oppslutning om å prioritere forsvarlig drift og nødvendig vedlikehold. Med dette utgangspunktet synes det ikke forsvarlig å overlate fastsettelsen av regelverk for ivaretagelse av disse verdiene til Kirkemøtet. Slike regler vil kun binde kirkelige organer og ikke få status som offentligrettslige regler. En stor andel av Fagforbundets medlemmer i KA-området er kirketjenere. Denne yrkesgruppen har en unik kjennskap til byggene og hvordan bygg og bruk påvirker hverandre gjensidig. Gjennom det partssammensatte kompetansearbeidet har denne gruppen fått en mulighet til faglig utvikling som kommer bygget, det kirkelige samarbeidsfellesskapet og kirkens brukere til gode. Kirketjeneren er ansatt i fellesrådet og rapporterer til fellesrådets daglige leder. Kirketjeneres funksjon og plassering i organisasjonen illustrer godt hvor formålstjenlig dagens ordning er for ivaretagelsen av helheten av lokal kirkelig aktivitet og forvaltningen av fellesskapets interesser. Fagforbundet kan ikke se hvordan lovforslagets § 10 skal kunne sikre denne helt vesentlige kvaliteten ved dagens ordning videre.

21. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivloven skal gjelde for kirken

jf. [kap. 8](#) og [§ 16](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

☐ Enig

☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

I utgangspunktet mener Fagforbundet at disse lovene skal gjelde alle registrerte tros- og livssynssamfunn som mottar statsstøtte, og med skjerpede krav til samfunn med vigselfrett. Et transparent religionsvesen vil kunne gi økt tillit til tros- og livssynssamfunnene på bred basis. I forlengelsen av dette ønsker Fagforbundet at loven kan understreke tros- og livssynssamfunnenes forpliktelser når det gjelder krav til likestilling, og at stilles krav til at tros- og livssynssamfunnene rapporterer på eget arbeid med spørsmål knyttet til likestilling og eventuell bruk av hjemler til diskriminering. Fagforbundet innser imidlertid at dette er kontroversielle synspunkt som reiser en rekke prinsipielt krevende problemstillinger. Som statskirke var Den norske kirke underlagt samme lovgivning som andre offentlige virksomheter. Selv om Dnks relasjon til Staten er endret og vil endres ytterligere, fastsetter fortsatt Grunnloven et statlig ansvar for Dnk. Videre vil kirken fortsatt i overskuelig fremtid i hovedsak være finansiert av det offentlige. Dette tilsier etter Fagforbundets mening at det fortsatt kan stilles krav til at Den norske kirke skal følge offentlighetsloven, forvaltningsloven og arkivlova.

22. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette om medlemmer av kirken skal betale medlemskontingent

jf. [kap. 10](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Denne foreslåtte lovhjemmelen til å innføre medlemskontingent i Dnk er et brudd med viktige kirkelige vedtak og brede politiske føringer fra Stortinget. Så langt har det stått fast at dåp er det eneste medlemskriteriet i Den norske kirke. De to siste statsbudsjettene sammen med den generelle utviklingen i kirkens økonomi tilsier et behov for nytenkning om den helhetlige finansieringen av Dnks

virksomhet. Men dette er et arbeid
Dnk primært må gjøre selv. Dersom
Dnk skal begynne å kreve
medlemsavgift må en slik praksis
forankres bredt i hele
kirkestrukturen. Fagforbundet mener
videre at det er vel så naturlig å se
for seg en ordning hvor soknet
krever medlemsavgift og eventuelt
bidrar til sentral kirkelig
administrasjon via en gitt
fordelingsnøkkel.

23. Bestemmelsene om at soknet og Den norske kirke er selvstendige rettssubjekter skal videreføres

jf. [kap. 8](#) og [§ 9](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Slik lovforslaget foreligger gir imidlertid ikke soknets selvstendighet et reelt handlingsrom. Fagforbundet mener derfor at loven må gi bestemmelser som tydeliggjør soknets identitet, ansvar og oppgaver.

24. Mener du at Den norske kirke skal finansieres ved at a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre, eller b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke?

jf. [kap. 9](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre.
☐ b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke.

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Dette er av avgjørende betydning for Fagforbundet og representerer modellen flertallet av fellesråd og menighetsråd samt Kirkemøtet ønsker. Etter utformingen av lovforslaget anser Fagforbundet dette som en forutsetning for at soknet fortsatt kan kalles grunnenheten i Dnk.

Vigselsrett, gravplassdrift og andre spørsmål

25. Vigselsrett for tros- og livssynssamfunn skal videreføres, jf. kap. 19 og forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13.

jf. [kap. 19](#)
forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☒ Enig ☐ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	

26. Den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift og –forvaltning skal videreføres som normalordning, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)
 forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☒ Enig ☐ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	<i>Fagforbundets tilslutning til dette punktet er betinget av en videreføring av fellesrådet som lovpålagt organ med kommunal representasjon i rådet. Gjennom Gravferdsloven legges det i dag viktige rammer for et samvirke mellom kommune og fellesråd hvor demokratisk kontroll, ansvar og påvirkning fordeles. Fellesrådets mandat som gravferdsforvaltning er i dag gitt direkte fra lovgiver med føringer for sammensetning av rådet med kommunal representasjon og en sammenheng mellom forvaltningens geografiske ansvarsområde og innbyggernes rettigheter. Fagforbundet mener denne sammenhengen mellom lovverk, organisering og offentlig med-styring har vært en forutsetning for dagens modell. Lovforslagets gir, etter Fagforbundets vurdering, en uholdbar kirkeliggjøring av ansvaret for gravferdsforvaltningen. Etter Fagforbundets mening kan ikke Kirkemøtet på vegne av det offentlige avgjøre hvor ansvaret for gravferdsforvaltningen skal plasseres og det ansvarlige organets sammensetning. En slik konstruksjon vil gi organet et klart svakere offentlig mandat enn dagens fellesråd. Slik vil de prinsipielle utfordringene med dagens modell bli forsterket til et nivå hvor det vil svekke ordningens legitimitet. Fagforbundet finner det videre uholdbart at Kirkemøtet skal bestemme hvordan lokalkirken skal styre og organisere et virksomhetsområde som ikke ligger under rammelovens område, men reguleres av en særskilt lov. Å</i>

trekke et tydelige skille mellom fellesrådets virksomhet som trossamfunn og fellesrådets rolle som offentlig gravferdsforvaltning har vært en viktig faktor i profesjonaliseringen av gravferdsforvaltningene etter endringene i gravferdsloven i 2011. Etter lovforslagets modell blir det prinsipielt umulig å trekke dette skillet. For Fagforbundet er det viktig å understreke at gravferdstjenestene må anses som en velferdstjeneste på linje med velferdssamfunnets øvrige ivaretakende tjenester. Denne dimensjonen ved gravferdstjenestene gjenspeiles etter Fagforbundets skjønn i Gravferdsloven, hvor alle innbyggere gis samme rettigheter i den kommunen de er folkeregistrert i. Gravferdsforvaltningens troverdighet står og faller på om den yter kvalitativt gode tjenester for hele befolkningen, uavhengig av kulturell bakgrunn og tilhørighet til tros- eller livssynssamfunn. Fagforbundets overordnede standpunkt er at velferdstjenester er det offentliges ansvar og i hovedsak bør utøves i offentlig regi. Dette er bakgrunnen for at Fagforbundet i utgangspunktet ønsker en speilvendning av Gravferdslovens § 23. Denne løsningen ville gitt kommunen det endelige ansvaret for at befolkningens gravferdstjenester, samtidig som det ble mulig å videreføre en vel etablert løsning som fungerer godt for publikum og ansatte. Vi registrerer at departementet konkluderer med at en slik konstruksjon med utgangspunkt i konkurranseregulerende lovgivningen ikke er mulig. Fagforbundet savner en mer konkret drøfting i høringsdokumentet rundt spørsmålet om hvorfor lokalkirkens organisering og finansiering skulle være til hinder for å tildele ansvar for gravferdsforvaltningen. Relevante juridiske utredninger tilsier at egenregi av gravferdstjenesten vil være fullt mulig, på bestemte vilkår, og uavhengig av om fellesrådet videreføres som et lovpålagt organ eller ikke. Det vil høyst sannsynlig også være tilfellet uavhengig av om finansieringen kommer fra staten eller kommunen. Egenregi bør

derfor etter Fagforbundets vurdering legges til grunn i det videre arbeidet. Når gjeldende ordning med fellesrådet som forvaltning har blitt debattert, har diskusjonen etter Fagforbundets vurdering i for liten grad dreid seg om hvilke forutsetninger som må være på plass for å sikre befolkningen gode gravferdstjenester i praksis. I stedet har diskusjonen i hovedsak gått på hvorvidt det er prinsipielt forsvarlig at et trossamfunns organ ivaretar gravferdsforvaltningen på vegne av hele befolkningen. Dette er åpenbart et relevant spørsmål som det også ses ulikt på innad i Fagforbundet. Samtidig er dette et spørsmål som kun rammer inn ett hensyn blant flere som må veies opp mot hverandre. Det er utfra denne helheten Fagforbundet mener en må vurdere hvordan gravferdsforvaltningen skal organiseres i fremtiden.

Lovforslagets kirkeliggjøring av ansvaret for gravferdsforvaltningen skjerper imidlertid de prinsipielle problemene til et nivå hvor det som i utgangspunktet kan være en tjenlig og god ordning mister sin legitimitet. Dette beklager Fagforbundet på vegne av våre medlemmer i sektoren og innbyggerne de yter tjenester for. Fellesråd som lokal gravferdsforvaltning har gjennom de siste tjue årene gjennomgående levert gode gravferdstjenester til innbyggere i kommuner med ulik geografisk størrelse, befolkningstetthet og mangfold av gravferdspraksis. Denne modellen har også vært samfunnsøkonomisk gunstig. Kirkelig gravferdsforvaltning har mange steder gitt muligheter til stillinger der kirketjener- og gravplassarbeid kombineres. Slik har de ansatte fått muligheter til større stillinger og sluppet å forholde seg til flere arbeidsgivere. Samtidig har fulltids tilstedeværelse på gravplassen og i kirkebygget gitt en unik erfaringsbase gjennom kontinuerlig arbeid med gravferdsrelaterte oppgaver. Her ligger etter Fagforbundets vurdering et faglig viktig premiss for at gravferdstjenestene har oppnådd så gode resultater på målinger av brukertilfredshet. Det er ikke kirkelig eller kommunal forvaltning som er avgjørende for tjenestekvalitet, men

fagfolkenes kompetanse, trygghet og erfaring samt organiseringen av tjenestene og tilgjengelige ressurser. De fleste kommuner i Norge er forholdsvis små med et moderat antall dødsfall i året. De færreste steder vil kunne ha mulighet til å opprette en egen kommunal gravferdsavdeling. Her kommer de faglige og pragmatiske fordelene ved dagens ordning særlig godt til syne. På større steder hvor gravferdsvirksomheten skaper behov for større grad av arbeidsdeling og flere ansatte, kan antagelig en lokal, spesialisert gravferdsetat oftere fremstå som en mer formålstjenlig løsning. Det viktige er at det utfra lokale forhold og behov legges til rette for en mest mulig profesjonisert oppgaveløsning, et best mulig faglig miljø med ordnede, forutsigbare arbeidsforhold og en profesjonell arbeidsgiver. Fagforbundets mener dette blir mulig på flere steder i landet dersom fellesrådet videreføres og lovgivningen fortsatt legger til rette for at fellesrådet kan ha ansvaret for gravferdsforvaltningen på vegne av lokalsamfunnet.

27. Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Prinsipielt er det riktig at kommunen gis mulighet til å ta ansvar for gravplassforvaltningen. Dette tydeliggjør kommunens ansvar og sikrer offentlig kontroll av tjenesteområdet. Problemet er at balansen mellom prinsipielle hensyn og praktisk/faglig langsiktighet ikke synes tilstrekkelig ivaretatt i forslaget. Gravplassansvaret krever langsiktighet i planlegging og forutsigbare rammer. Dersom fylkesmannen skal få et slikt ansvar som beskrevet i dette punktet, må det i forskrift legges klare føringer for hvilke vilkår som må være på plass for at kommunen skal få en slik søknad innvilget. Dette for å

*sikre langsiktighet, kontinuitet og
kvalitet i tjenestene.*

28. Det ansvaret bispedømmerådet har etter gjeldende gravferdslov, skal overføres til de enkelte fylkesmenn, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar